

Sekce správní
Odbor správy majetku

č.j.: 2012 / 374 / 420

Výroční zpráva

**Archivu České národní banky
za rok 2011**

Sídlo archivu:

Česká národní banka, Na Příkopě 28, Praha 1, PSČ 115 03
tel. spojení: 224 413 710, 224 412 351, 224 413 759, 224 412 403
e- mail: archiv@cnb.cz

Zřizovatel archivu:

Česká národní banka, Na Příkopě 28, Praha 1

Archiv České národní banky je organizačně začleněn do referátu archivních a spisových služeb odboru správy majetku Sekce správní.

Akreditace podle zákona č. 499/2004 Sb.:

Rozhodnutí odboru archivní správy MV ČR o akreditaci archivu č.j. AS-93/1-2005 ze dne 24. dubna 2005.

I. Personální podmínky archivu:**Vedení archivu:**

- ředitel sekce správní
- ředitel odboru správy majetku
- vedoucí referátu archivních a spisových služeb

Počet pracovníků:

ústředí ČNB: 6 pracovníků

Z celkového počtu šesti zaměstnanců archivu mají čtyři pracovníci odborné vysokoškolské vzdělání, tři se zaměřením na archivnictví a jeden na historii.

Funkční zařazení pracovníků:

Funkční zařazení pracovníků Archivu ČNB je upraveno vnitřním předpisem České národní banky.

II. Celkové množství uložených archiválií**Počet fondů a sbírek: 60****Počet běžných metrů celkem: 6.550,06 bm.****Stupeň zpracovanosti archivních souborů dle evidence PEvA:**

- zpracováno – 1.858,91 bm – tj. 28,38% (38 archivních fondů)
- nezpracováno – 4.691,15 bm – tj. 71,62% (22 archivních fondů)

Počet archivních pomůcek: 43**Přehled evidenčních údajů k 31.12.2011*****Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD (více viz příloha č. 2)***

	počet arch. souborů celkem	metráž celkem (bm)	z toho nezpracováno (bm)	z toho zpracováno (bm)	z toho inventarizováno (bm)	počet pomůcek
Archiv ČNB	60	6.550,06	4.691,15	1.858,91	252,73	43

V průběhu roku 2011 byly prověřeny některé stávající archivní pomůcky v analogové podobě a vzhledem k formálním nedostatkům byly tři inventáře přeřazeny mezi prozatímní inventární seznamy.

III. Výběr zpracování a využívání archiválií

1. Výběr archiválií:

Archiv ČNB dohlížel v průběhu roku 2011 na provedení skartačního řízení v České národní bance a vystavil 13 skartačních protokolů pro jednotlivé organizační útvary ČNB. V průběhu skartačních řízení bylo posouzeno 1.212,1 bm písemných dokumentů. Část z nich byla vyřazena, u části byla prodloužena skartační lhůta v souvislosti s trvající úřední potřebou organizačních útvarů ČNB a archiválie byly převzaty Archivem ČNB.

Do fondu České národní banky bylo přijato v ústředí 19,5 bm dokumentů (170 úložných jednotek) a na pobočkách 5,5 bm archiválií (55 úložných jednotek). Celkem tedy fond Česká národní banka vzrostl o 25 bm archivních dokumentů (225 úložných jednotek).

Výkony v roce 2011 *Výběr archiválií a delimitace archiválií, celkové vnější změny*

	Posouzeno celkem (bm)	Celkem vyřazeno		Počet protokolů o výběru § 3. odst. 1 + 2	
		v bm	v %	skartační řízení	mimo skart. řízení
Archiv ČNB	1.212,1	907,6	74,87	13	-

2. Zpracování archiválií:

V průběhu roku 2011 pracovníci archivu pokračovali v převodu inventářů archivních fondů do elektronické podoby za použití informačního systému ISAI (modul Pořádání), který byl vyvinut pro Archiv České národní banky firmou Bach, s r.o., Olomouc.

Ve stádiu rozpracovanosti se k 31.12. 2011 nacházejí tyto fondy:

- Živnostenská banka (ŽB)
- Státní banka československá (SBČS)
- Česká národní banka (ČNB)

Stupeň stávajícího zpřístupnění archivních souborů v elektronické podobě prostřednictvím Informačního Systému ArchIvu (ISAI) v modulu Vademecum:

- zpřístupněno – 39,79 % (55 archivních fondů)
- nezpřístupněno – 60,21 % (5 archivních fondů)

Archiv ČNB tak v současné době umožňuje badatelům elektronicky vyhledávat (fulltextově i kontextově) prostřednictvím modulu ISAI Vademecum ve více než 2.606 bm

archiválií, které se nalézají v jeho správě. Celkově je tedy elektronicky badatelské veřejnosti v současné době zpřístupněno 28.219 úložných a 217.362 inventárních jednotek.

Především v první polovině roku 2011 pokračoval Archiv České národní banky v lokaci jednotlivých archivních fondů za pomoci Informačního systému archivu ISAI, modul Lokace, do nových depotů vybudovaných v rámci záložního pracoviště České národní banky v Praze na Zličíně. Zároveň byla provedena i další lokace přírůstků archivního fondu České národní banky na pobočkách České národní banky.

3. Využívání archiválií:

Badatelská agenda:

V průběhu celého roku 2011 se uskutečnilo v Archivu České národní banky 218 badatelských návštěv, při celkovém počtu 46 badatelů (z toho 1 zahraniční). Průměrná měsíční badatelská návštěvnost činila 18,16 návštěvy. Na jednoho badatele připadá průměrně téměř pět badatelských návštěv. Nejčastěji studují v Archivu České národní banky studenti vysokých škol, především ekonomického a historického směru, vysokoškolské učitelé (zejména VŠE a FFUK) a pracovníci odborných vědeckých pracovišť. V průběhu roku 2011 také výrazně narostl počet soukromých badatelů, kterých bylo osm (tzn. 17%).

Nejvíce studovanými tématy v Archivu České národní banky v roce 2011 byly otázky vývoje měnové politiky a bankovního systému českých zemí a Československa, osudů zabaveného židovského majetku v době okupace a historie významných československých společností. V roce 2011 zaznamenal Archiv České národní banky nárůst zájmu o studium peněžnictví po roce 1948 (např. oblast měnové politiky, devizové agendy SBČS apod.).

Vyřízená korespondence:

Archiv ČNB vyřídil v průběhu roku 2011 celkem 146 písemných dotazů (analogových či digitálních). Z toho 14 se týkalo majetkoprávních otázek, tzv. reklamací. Zbylých 132 rešerší poskytlo žadatelům nejčastěji informace o historických směnných kursech československé měny a historické problematice (vývoj české a československé měny a českého a středoevropského bankovníctví).

Řadu dotazů klientů zodpovídají pracovníci Archivu ČNB přímo, a to telefonicky nebo formou osobních konzultací. Významná část dohlédací agendy je pak vykonávána pro jednotlivé organizační útvary ČNB.

Využívání archiválií a provoz badatelný v roce 2011

	počet badatelů	z toho cizinci	badatelské návštěvy	rešerše pro		digitální kopie
				úřední potřebu	soukromou potřebu	
Archiv ČNB	46	1	218	14	132	-

4. Odborné a společenské aktivity archivu:

Pracovníci archivu se zúčastnili vědeckých konferencí a workshopů pořádaných Evropskou asociací pro bankovní a finanční historii – EABH (European Association of Banking and Financial History). Tématem výroční konference Evropské asociace, která se konala ve dnech 20. – 21. května 2011 v Amsterdamu pod záštitou významné bankovní a pojišťovací skupiny ING, byl vývoj správních struktur peněžních ústavů v minulosti (Corporate Governance in Financial Institutions – Historical Developments and Current Problems). Výroční konferenci předcházel 19. května 2011 workshop, jenž si kladl za cíl upozornit na fotografické sbírky nalézající se v držení bankovních institucí a poukázat na některé aspekty interpretace fotografického materiálu (Companies in Picture. Photography Collections of /Financial/ Companies – A Corporate Historical View).

Od roku 2009 je Archiv České národní banky zastoupen i v jednom z vrcholných orgánů EABH – Academic Advisory Council (AAC), který připravuje vědecký program asociace a koordinuje její odborné projekty. V průběhu roku 2011 se konala dvě zasedání AAC, a to 22. ledna a 19. května 2011. Archiv ČNB je dále zastoupen i ve sboru koordinátorů iniciativy EABH Corporate Culture Memory Task Force, která se věnuje monitorování finančních archivů v jednotlivých evropských státech.

Mezinárodní spolupráce Archivu České národní banky se realizuje i na půdě Evropské centrální banky. Ve druhé polovině roku 2011 (26. – 27. září) se ve Frankfurtu nad Mohanem uskutečnilo jednání pracovní skupiny ESCB Information Management Network, jejímž úkolem je prostředkovat komunikaci mezi archiváři, records managery a knihovníky centrálních bank Evropské Unie.

Pracovníci Archivu České národní banky se také společně s informatiky České národní banky zúčastnili 22. září 2011 tradiční konference věnované problematice dlouhodobého uchování elektronických dokumentů pod názvem „Co po nás zůstane“, která se konala v Národním archivu v Praze. Archiv ČNB byl aktivně zastoupen dvěma pracovníky také na IV. zasedání k problematice písemných pramenů k dějinám umění, které uspořádala Národní galerie v Praze 28. listopadu 2011.

Pracovníci Archivu České národní banky se také podílejí na chodu Společnosti pro hospodářské a sociální dějiny. Zaměstnanci se pravidelně účastní jejich valných hromad a odborných zasedání. Podobně se archiváři ČNB účastní i jednání České archivní společnosti a zejména její odborné tematické sekce specializovaných archivů, v jejímž výboru zasedá jeden z jejich pracovníků.

Archiv ČNB se také účastní zasedání některých odborných pracovních skupin, jejichž práci organizuje odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR. V roce 2011 se jednalo o Rozšířenou pracovní skupinu pro nová „Základní pravidla pro zpřístupňování archiválií“. Jedna pracovnice archivu ČNB také participuje na činnosti redakční rady sborníku *Paginae historiae*, jenž vychází při Národním archivu ČR.

V průběhu roku 2011 umožnil Archiv České národní banky návštěvu svých prostor jedenácti exkurzím. Vedle prezentace nejvýznamnějších archiválií spravovaných Archivem ČNB je program vždy doplněn i o odbornou přednášku na dané téma z historie centrální banky, popř. bankovníctví. První z exkurzí proběhla dne 17. února 2011 a jejím úkolem bylo seznámení knihovníků a informačních pracovníků ČR s archivními fondy Archivu ČNB. Stejný program pak měly i návštěvy Společnosti M. Bosáka (14. března 2011), studentů oboru bankovníctví a veřejné správy Vysoké školy finanční a správní (11. dubna 2011)

a pracovníků České národní banky (7. března a 20. dubna 2011). Naopak Úřadem vlády ČR iniciovaná exkurze švédských středo- a vysokoškolských učitelů ekonomie se zaměřila na seznámení s nejstarší historií českého bankovníctví a na prezentaci archivních dokumentů vážících se ke švédsko-československým vztahům v minulosti (7. dubna 2011). Ve dvou termínech se uskutečnila návštěva pracovníků Státního oblastního archivu v Praze (6. října a 20. října 2011). Její obsah se zaměřil na archivní techniku používanou v Archivu ČNB a na charakteristiku jím spravovaných archivních fondů. Poslední čtyři exkurze byly uspořádány na žádost vedení historických pracovišť Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (Ústav hospodářských a sociálních dějin a Katedra pomocných věd historických a archivního studia). Zatímco frekventanti semináře Lidé a peníze byly ve dvou setkáních (5. až 12. května 2011) seznámeni s tematikou cenných papírů v minulosti a měli možnost shlédnout jejich konkrétní ukázky, tak pro studenty archivního studia připravili pracovníci Archivu ČNB přednášky (13. května a 22. listopadu 2011), jejichž náplní byla diplomatika písemností peněžních ústavů do roku 1950.

Archiv České národní banky participuje na aktivitách spojených s činností Expozice České národní banky (stálá výstava „Lidé a peníze“), která seznamuje veřejnost s činností centrální banky státu ČNB. Pro Expozici poskytuje archiv servis v oblasti konzultační činnosti a zapůjčování archiválií. Archiv ČNB také napomáhá Expozici ČNB při doplňování jejích sbírek.

V první polovině roku 2011 se uskutečnila Archivem ČNB dlouho připravovaná interní výstava „Krása bankovních akcií“, jejímž úkolem bylo prezentovat především bankovním zaměstnancům ČNB podobu a symboliku bankovních tzv. spekuláčních cenných papírů první poloviny 20. století. V roce 2011 měl Archiv ČNB také čest zapůjčit některé ze svých archivních dokumentů na výstavu pořádanou Středočeským muzeem v Roztokách u Prahy „První dámy - osud, poslání, úděl? (Životy v paprscích slávy - v šeru neviditelnosti)“. Podobně byla navázána spolupráce se Státním oblastním archivem v Praze u příležitosti přípravy výstavy k 70. výročí lidické tragédie.

V roce 2011 pokračoval výzkum bohemik z oblasti bankovních dějin v zahraničních archivech. Proto byla při příležitosti konference pořádané Italskou národní bankou (Italy and the World Economy 1861 - 2011) uskutečněna ve dnech 11. až 13. října 2011 návštěva archivu této centrální banky. Pracovník banky zde provedl první sondy do relevantních archivních fondů.

5. Publikační činnost:

Příspěvky do odborných periodik a odborné přednášky

a) odborné studie

Kunert Jakub: Records management and archives as a tool of corporate governance. The case of Czech banks 1918 – 2010, in: Elferink Ingrid – Mooij Joke – Jong, Abe de – Perlinge, Anders, Corporate governance in financial institutions. Historical developments and current problems. Frankfurt am Main 2011, pp. 216 – 244.

b) odborné přednášky

Kunert Jakub: Aktivity Archivu České národní banky a jeho právních předchůdců na poli zpřístupňování dokumentů bankovní povahy, přednáška na 14. konferenci archivářů České republiky „Archivy zpřístupněné a otevřené“ dne 26. 4. 2011.

Kunert Jakub: Evropská asociace pro bankovní a finanční historii (EABH), přednáška na zasedání Společnosti pro hospodářské a sociální dějiny dne 11. 11. 2011.

Kunert Jakub: Records management and archives as a tool of corporate governance. The case of Czech banks 1918 – 2010, přednáška na konferenci EABH „Corporate governance in financial institutions“ dne 21. 5. 2011.

Kunert Jakub - Sedláčková Helena: Cenné papíry bankovních ústavů – malá umělecká díla (K symbolice akcií bankovních ústavů se sídlem v českých zemích ve sbírce cenných papírů Archivu České národní banky), přednáška na IV. zasedání k problematice písemných pramenů k dějinám umění pořádaném Národní galerií v Praze dne 28. 11. 2011.

6. Odkaz na webové stránky archivu:

http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/archiv_cnb/

e-mailová adresa Archivu České národní banky: archiv@cnb.cz

IV. Stav archiválií

Vzhledem k tomu, že archivní fondy Archivu České národní banky jsou v současné době uloženy v nově zbudovaných archivních depotech, které plně vyhovují požadavkům pro uložení archiválií, je fyzický stav spravovaných archivních fondů dobrý a nedochází k jejich dalšímu poškození. K částečnému poškození šesti fondů (příloha č. 2) došlo ještě před jejich novým uložením v rekonstruovaných archivních depotech budov poboček České národní banky.

V. Konzervace a restaurování archiválií

Archiv České národní banky nemá vlastní konzervátorskou dílnu. Pokud by byl nutný u spravovaných archiválií konzervátorský nebo restaurátorský zásah, byly by na tyto práce archivem nárokovány finanční prostředky z rozpočtu České národní banky.

V Praze 27. ledna 2012

Ing. Zdeněk Virius v.r.
ředitel sekce správní

Ing. Michael Šatra v.r.
ředitel odboru správy majetku

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví
Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Archiv	Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií			Archivní pomůcky
	Vykazované****			Celkem			metráž [bm]	metráž [%]	počet	počet
	počet	metráž [bm]	metráž [%]	počet	metráž [bm]	metráž [%]				
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****		9	10
610000100 - Archiv České národní banky	N:	21	4691,15	71,62	21	4691,15	71,62	nepoškozeno:		53
	Z:	38	1858,91	28,38	38	1858,91	28,38	poškozeno:		7
	I:	30	252,73	3,86	30	252,73	3,86	nezjištěno:		0
	Σ:	60	6550,06		60	6550,06				
<i>Dílčí souhrn oblasti 0:</i>	N:	21	4691,15	71,62	21	4691,15	71,62	nepoškozeno:		53
	Z:	38	1858,91	28,38	38	1858,91	28,38	poškozeno:		7
	I:	30	252,73	3,86	30	252,73	3,86	nezjištěno:		0
	Σ:	60	6550,06		60	6550,06				
Souhrn	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****		9	10
	N:	21	4691,15	71,62	21	4691,15	71,62	nepoškozeno:		53
	Z:	38	1858,91	28,38	38	1858,91	28,38	poškozeno:		7
	I:	30	252,73	3,86	30	252,73	3,86	nezjištěno:		0
	Σ:	60	6550,06		60	6550,06				

Legenda: * N: [počet] ... archivní soubory s 95% nezpracované metráže
Z: [počet] ... archivní soubory s 95% zpracované metráže
I: [počet] ... archivní soubory s 95% inventarizované metráže
Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N;+Z;)
** N: [bm] ... nezpracovaná metráž
Z: [bm] ... zpracovaná metráž
I: [bm] ... inventarizovaná metráž
Σ: [bm] ... celková metráž archivních souborů (≠N;+Z;)

*** Vykazované ... archivní soubory se evidenčním statutem 1, 2 nebo 3
**** [%] ... vzhledem k celkové metráži

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

Archiv: Číslo: Zkrácený název archivního souboru: **Metráž (vše bm):** N: Z: I: **Zkrácený časový rozsah:**

Charakter poškození: 1 - křehký, lámavý					
	610000100 Archiv ČNB				
53	Jihočeská banka v Táboře, společnost s ručením omezeným	0,38	0,00	0,00	1914 - 1923
54	Bruselská průmyslová obchodní a pozemková společnost	2,48	0,00	0,00	1765 - 1934
P: 2	<i>Mezisoučet 1 - křehký, lámavý:</i>	2,86	0,00	0,00	Σ: 2,86

Charakter poškození: 2 - trhliny, přelomení					
	610000100 Archiv ČNB				
3	Rakousko-uherská banka	0,00	1,39	0,00	1818 - 1927
57	Táborský úvěrní ústav, peněžní společnost s ručením	0,33	0,00	0,00	1910 - 1937
58	Deutsche Landbank, filiálka Kaplice	0,41	0,00	0,00	1918 - 1943
P: 3	<i>Mezisoučet 2 - trhliny, přelomení:</i>	0,74	1,39	0,00	Σ: 2,13

Charakter poškození: 9 - poškozený rzí					
	610000100 Archiv ČNB				
69	Svaz záložen	0,24	0,00	0,00	1920 - 1938
P: 1	<i>Mezisoučet 9 - poškozený rzí:</i>	0,24	0,00	0,00	Σ: 0,24

Charakter poškození: 11 - poškozený prachem					
	610000100 Archiv ČNB				
51	Plzeňská banka v Plzni	27,37	0,00	0,00	1910 - 1948
54	Bruselská průmyslová obchodní a pozemková společnost	2,48	0,00	0,00	1765 - 1934
P: 2	<i>Mezisoučet 11 - poškozený prachem:</i>	29,85	0,00	0,00	Σ: 29,85

Celkový součet: P: 8 N: **33,69** Z: **1,39** I: **0,00** Σ: **35,08** bm

Legenda: P - počet přiřazení, N - metráž nezpracovaná; Z - zpracovaná; I - z toho inventarizovaná
Σ - celková metráž